

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Gjøvik kommune til midlertidig anleggsvirksomhet i Fredevika i Mjøsa

Tillatelse nr. 2021.0296.T – Sak nr. 2021/3245

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad og under saksbehandlingen. Vilkårene framgår på de etterfølgende sidene.

Hvis bedriften ønsker å foreta endringer i driftsforhold som kan ha betydning for forurensningen fra virksomheten og som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må bedriften i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen. Bedriften bør først kontakte forurensningsmyndigheten for å avklare behovet for slik endring.

Tillatelsen er gyldig fram til 01.11.2022 og gjelder kun bestemte perioder.

Bedriftsdata

Bedrift	Gjøvik kommune
Beliggenhet/gateadresse	I Mjøsa i område Fredevika
Kommune og fylke	Gjøvik kommune i Innlandet
Org. nummer (bedrift)	940 155 223
Lokalisering av anlegg	UTM sone 32, øst: 592627, nord:6740533
Anleggsnummer	3407.0161.01

Forurensningsmyndighetens referanser

Tillatelsesnummer	Saksnummer
2021.0296.T	2021/3245

Tillatelse første gang gitt: 03.05.2021		Tillatelse sist endret:
Tore Pedersen (e.f.) avdelingsdirektør		Merethe Kleiven rådgiver

1. Tillatelsens ramme

Tillatelsen gjelder midlertidig anleggsarbeid i Mjøsa med graving og utfylling/dumping i forbindelse med tiltak i området Fredevika i Gjøvik kommune. Arbeidet omfatter:

- Utvidelse av eksisterende badekulp. Tiltaket innebærer bortgraving av ca. 300 m³ sediment.
- Utfylling av den utvidede badekulpen med ca. 300 m³ sand.
- Etablering av en odde på ca. 2100 m². Tiltaket innebærer utfylling av odde ut fra land med utfyllingsmasser. Massene skal dekket med ca. 30 cm sand.
- Etablering av en trapp fra planlagt badstue rett nord for badekulpen og ned til Mjøsa. Påvirket areal i Mjøsa er anslått å være 50 m².

Tiltakene skal utføres når vannstanden er på et minimum, slik det fremkommer av søknaden av 10.03.2021.

1.1 Plikt å følge plan

Det forutsettes at tiltakene gjennomføres som angitt i søknaden av 10.03.2021 med tilhørende vedlegg, dersom annet ikke fremgår av tillatelsen, andre vedtak eller på annen måte er avklart med Statsforvalteren i Innlandet.

1.2 Undersøkelser og utredninger

Tiltakshaver skal ha en tilstrekkelig turbiditetsovervåkning til å avdekke eventuell spredning av forurensning i forbindelse med gjennomføring av tiltaket. Det skal utarbeides et prøveprogram for måling av turbiditet på utsiden av siltgardin. Det bør inkluderes en målestasjon som ligger innenfor området som direkte påvirkes av tiltaket i tillegg til en referansestasjon som ikke påvirkes av arbeidet. Prøveprogrammet og oversikt over målestasjoners plassering skal inngå i internkontrollen og rapporteres i sluttrapporteringen, jf. vilkår 2.11 og 12.2.

Dersom turbiditeten overstiger 10 NTU over referansenivået i 20 minutter må tiltaket stanses til turbiditeten har gått ned under grenseverdien og problemene som førte til spredning er løst. Ved teknisk stopp i turbiditetsmåler må arbeidet stanses.

2. Generelle vilkår

2.1 Andre forurensningsmyndigheter

Forurensningsmyndighetens vilkår skal ikke være til hinder for at andre myndigheter kan stille krav med hjemmel i annen lovgivning.

2.2 Ansvar

Gjøvik kommune er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.

2.3 Endring/opphevelse av tillatelse

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig trekke tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er oppfylt. Statsforvalteren har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidet.

2.4 Avsperring av tiltaksområde

De deler av tiltaksområde hvor det aktivt utføres arbeid, skal holdes avsperrert og ikke være tilgjengelig for allmennheten. For å hindre skade på utstyr i vann, som eksempelvis siltgardin, skal dette merkes med lys og bøyer.

2.5 Funn av kulturminner

Ved mistanke om eventuelle funn av kulturminner undervegs i arbeidet skal arbeidet stanses og Norsk Maritimt Museum kontaktes. Se deres hjemmeside for veiledning: <https://marmuseum.no/>.

2.6 Svartlistearter

Dersom planlagte tiltak berører forekomster av svartlistearter, må tiltakshaver sikre at tiltaket ikke medfører risiko for at slike arter spres til omkringliggende eller ny områder.

2.7 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er fremkommet i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet.

2.8 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra tiltakshaver, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader.

2.9 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å unngå utilsiktede utslipp skal tiltakshaver sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert. Det er spesielt viktig at tiltakshaver påser at siltgardin rundt tiltaksområdet er uskadd.

2.10 Tiltaksplikt ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter tiltakshaver å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften. Økt vannstand og turbiditet kan forstås som økt forurensningsfare, og kan i tilfeller føre til innstilt drift.

Tiltakshaver skal så snart som mulig informere Statsforvalteren om forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles iht. pkt. 13.7.

2.11 Internkontroll

Tiltakshaver plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette¹. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Bedriften plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Tiltakshaver plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Plikt til å gjennomføre risikoanalyse med hensyn til akutt forurensning følger av punkt 13.1.

¹ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996 nr. 1127

Internkontrollen skal blant annet inkludere:

- Rutiner for å inspisere tiltaksområdet for plast. Dette skal fjernes umiddelbart. Næringsavfall og/eller farlig avfall skal leveres til godkjent avfallsmottak for behandling. Tiltakshaver plikter å ha en håv i beredskap, i henhold til krav satt i vilkår 8.3.
- Rutiner for å inspisere utfyllingsmassene for plast før utfylling. Dette skal fjernes umiddelbart. Næringsavfall og/eller farlig avfall skal leveres til godkjent avfallsmottak for behandling.
- Rutiner for å påse at målt turbiditet følger krav satt i vilkår 1.2 og 3.1.2.
- Rutiner for å inspisere siltgardinen, i henhold til vilkår 2.9.

3 Utslipp til vann

3.1 Utslppsreducerende tiltak

Diffuse utslipp fra gravemaskiner eller i forbindelse med lastning/lossing, som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal begrenses mest mulig. Rutiner for dette skal inn i tiltakshavers internkontroll, jf. vilkår 2.10.

Alt utstyr som benyttes i forbindelse med gjennomføringen av tiltaket og som kommer i kontakt med vann eller vannlevende organismer skal desinfiseres før det brukes i Mjøsa.

Dersom det benyttes sprengstein til utfyllingen, skal massene inneholde minst mulig plast. Tiltakshaver må stille krav til masseleverandører om et definert lavt vektinnhold av plast i massene og etablere så god mottakskontroll som mulig for plast i sprengstein på utfyllingsstedet. Brukes plast som kan flyte, må tiltakshaver etablere systemer for å hindre spredning ut av tiltaksområdet. Sprengstein skal inspiseres for plast fra tennsystemet før utfylling. Etter og under utfylling skal tiltaksområdet inspiseres for plastavfall daglig, og eventuelle funn av plastavfall skal fjernes. Tiltakshaver skal ha en håv i beredskap, i henhold til krav satt i vilkår 8.3.

3.1.1 Graving og utfylling av badekulp og odde

Oppgraving av sedimenter i badekulpen og fylling av nye sandmasser skal foregå fra land når vannstanden er på et minimum. Om dette ikke lar seg gjøre må tiltak iverksettes for å minimere spredning, jf. vilkår 3.2.2. om partikkelspredning.

Utfylling av odde skal foregå fra land og med tiltak iverksatt for å minimere spredning, jf. vilkår 3.2.3 om partikkelspredning.

Alle masser som skal benyttes skal være dokumentert rene masser. Det tillates ikke utfylling av reaktive bergarter eller bygnings- og rivningsavfall. Utfyllingsmassene skal ikke inneholde avfall, og skal være fri for forurensning. Hvilke masser som er benyttet, mengder og tidspunkt for utfylling av masser samt utfyllingsdybde og utfyllingsplass skal loggføres og rapporteres.

3.1.2 Partikkelspredning

Tiltakshaver skal benytte siltgardin for å minimere faren for spredning av partikler. Om det ved etablering av odde brukes sprengsteinsmasser, skal det under arbeidet med utlegging av sprengstein benyttes lenser for å fange opp plastrester.

Det skal etableres automatisk måling av turbiditet utenfor siltgardinen. Målestasjonen skal ha varslingsfunksjon ved overskridelser.

3.1.3 Værforhold

Arbeidet skal utføres under rolige værforhold, og ikke under ekstremnedbør, høye bølger og flom. Arbeidet som skal utføres i forbindelse med utvidelse av badekulpen skal foregå på tørrlagt bunn. Alle tiltak bør gjennomføres i perioder med lav vannstand i Mjøsa. Dette for å unngå uønsket partikkelspredning.

3.1.4 Utstyr

Utstyr bør merkes med lys, og eventuelt bøyer, for å hindre at det blir skadet. Siltgardinen skal til enhver tid være uskadd og rutiner for kontroll av den skal innarbeides i tiltakshavers internkontroll, i henhold til vilkår 2.9 og 2.11.

Alt utstyr som kommer i direkte kontakt med vann eller vannlevende organismer skal desinfiseres før bruk i Mjøsa.

4 Grunnforurensning og forurensede sedimenter

Tiltakshaver skal sikre at utslipp til grunn eller grunnvann som kan medføre skader eller ulemper for miljøet ikke skjer.

Tiltakshaver plikter å gjennomføre forebyggende tiltak som skal hindre utslipp til grunn og grunnvann. Tiltakshaver plikter å gjennomføre tiltak som er egnet til å begrense miljøvirkningene av et eventuelt utslipp til grunn og grunnvann. Utstyr og tiltak som skal forhindre utslipp til grunn og grunnvann eller hindre at eventuelle utslipp medfører skade eller ulempe for miljøet, skal overvåkes og vedlikeholdes regelmessig. Plikten etter dette avsnittet gjelder tiltak som står i et rimelig forhold til de skader og ulemper som skal unngås.

Tiltakshaver skal holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på tiltaksområdet og forurensede sedimenter, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at ytterligere undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal Statsforvalteren varsles om dette.

4.1 Forurensede sedimenter

Den miljøtekniske undersøkelsen av sedimentene i badekulpen i Fredevika, jf. rapport av 2021-03-04 vedlagt søknaden om tillatelse, fastslo at sedimentene er forurenset med bly og sink, samt polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH). Bly og sink konsentrasjonen som ble registrert tilsvarte tilstandsklasse III («moderat»), mens konsentrasjonen av PAH var til dels høye og tilsvarte tilstandsklasse IV («dårlig») og V («svært dårlig»).

For å forhindre spredning av forurensede sedimenter i Mjøsa skal alt arbeid gjennomføres på lav vannstand slik at det ikke er en forbindelse med vannmassene i Mjøsa og bunnen i badekulpen er tørrlagt. Ytterligere tiltak for å hindre spredning, eksempelvis siltgardin, kan være nødvendig, jf. vilkår 3.1.2. om partikkelspredning og 2.11 om internkontroll. Forurenset sediment i badekulpen skal fjernes og leveres på godkjent deponi. Om forurensede masser skal mellomlagres må dette skje på en forsvarlig måte som forhindrer spredning av forurensning.

5 Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes av tiltakshaver. For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal bedriften

dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.10 om internkontroll.

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket² og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

6 Støy

I anleggsfasen skal tiltakshaver etterleve støykrav gitt i Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2016) kapittel 4 (Retningslinjer for begrensning av støy fra bygg og anleggsvirksomhet).

7 Avfall

7.1 Generelle krav

Tiltakshaver plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av tiltak utført i henhold til denne tillatelsen. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Tiltakshaver plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningslover, herunder avfallsforskriften³. Dette inkluderer plastavfall fra sprengsteinmassene som skal fanges opp fra tiltaksområdet.

7.2 Håndtering av avfall

Masser som skal tas ut av tiltaksområde, og som klassifiseres som farlig avfall i henhold til avfallsforskriftens kapittel 11, skal leveres til et godkjent mottak³. Med godkjent mottak menes et mottak som etter avfallsforskriftens §§ 11-6 og 11-7 har tillatelse til å håndtere farlig avfall. Tiltakshaver plikter å levere det farlige avfallet minst 1 gang per år dersom den totale mengden farlig avfall overstiger 1 kg, jf. avfallsforskriftens § 11-8.

Statsforvalteren presiserer at farlig avfall ikke skal sammenblandes, inkludert sammenblanding av masser som er forurenset. Ellers plikter tiltakshaver å håndtere det farlige avfallet slik det er beskrevet i søknaden med vedlegg av 10.03.2021.

Farlig avfall skal deklarerer på www.avfallsdeklarerer.no.

8 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

8.1 Miljørisikoanalyse

Tiltakshaver skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet. Tiltakshaver skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved

² Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30.05.2008 nr. 516

³ Se blant annet avfallsforskriften av 1.6.2004 nr 930 og kapittel 18 i forurensningsforskriften av 1.6.2004 nr 931.

virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- eller miljøskader inne på tiltakshavers område eller utenfor.

Tiltakshaver skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

8.2 Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal tiltakshaver iverksette risikoreducerende tiltak. Både sannsynlighetsreducerende og konsekvensreducerende tiltak skal vurderes. Tiltakshaver skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

8.3 Beredskapsanalyse

Med grunnlag i miljørisikoanalysen skal tiltakshaver, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som tiltakshaver til enhver tid representerer. Dette inkluderer eksempelvis å ha en ekstra siltgardin i beredskap på anlegget i tilfelle økt partikkelspredning, samt en håv for å samle opp flytende plast i tiltaksområdet.

8.4 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁴. Tiltakshaver skal også så snart som mulig underrette forurensningsmyndigheten i slike tilfeller. Melding om akutt forurensning rettes til brannvesenet.

9 Eierskifte

Om prosjektansvarlig endres, skal melding sendes til Statsforvalteren senest en måned etter eierskifte.

10 Nedleggelse

Hvis et anlegg blir nedlagt eller en virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Statsforvalteren.

Statsforvalteren kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Statsforvalteren kan pålegge eieren eller brukeren å stille ytterligere garanti for dekning av framtidige utgifter og mulig erstatningsansvar. Dersom tiltakshaver allerede har stilt garanti i henhold til tillatelsen, kan forurensningsmyndigheten i forbindelse med en nedleggelse eller lengre driftsstans likevel kreve at garantien om nødvendig utvides.

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

⁴ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

Dersom virksomheten ønskes startet på nytt, skal det gis melding til Statsforvalteren i god tid før start er planlagt.

Anlegget skal sluttrapporteres.

11 Tilsyn

Tiltakshaver plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

12 Rapportering

Det skal føres logg over resultater fra tiltaket og eventuelle uønskede hendelser og korrigerende tiltak.

12.2 Sluttrapport

En rapport fra arbeidet skal sendes Statsforvalteren senest 6 uker etter at tiltaket er avsluttet.

Rapporten skal inneholde:

- Beskrivelse av tiltaket og utført arbeid.
- Beskrivelse av uønskede hendelser som har oppstått under arbeidene, og hvilke avbøtende tiltak som ble iverksatt.
- Angivelse av områder for utfylling (angitt på kart med koordinater), utfyllingsmasser og mengde masse, samt tidspunktet for utfyllingsarbeidet.
- Dokumentasjon på utfyllingsmassenes opprinnelse og kvalitet (rene masser).
- Resultater fra turbiditetsmålinger.
- Dokumentasjon på levering av masser til godkjent deponi/behandlingsanlegg etter forurensningsloven. Mengder og tidspunkt for levering må være inkludert.

Vedlegg 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

Dekloran pluss (syn og anti isomere former)	DP (syn-DP, anti DP)
1,2-Dikloretan	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ - C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ - C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ - C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ - C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloretan	TRI
Trikosan (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Nitromuskforbindelser

Muskxylen	
-----------	--

Alkylfenoler og alkylfenoletoksylater

Nonylfenol og nonylfenoletoksylater	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksylater	OF, OP, OFE, OPE

4-heptylphenoler (forgrenet og rettkjedet)	4-HPbl
4-tert-pentylfenol	4-t-PP
4-tert-butylfenol	4-t-BP
Dodecylfenol m. isomerer	DDP
2,4,6 tri-tert-butylfenol	TTB-fenol

Per- og polyfluoreerte alkylforbindelser (PFAS)

Perfluoroktansulfonsyre (PFOS), inkl. salter av PFOS og relaterte forbindelser	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluorheksansulfonsyre (PFHxS), inkl. salter av PFHxS og relaterte forbindelser	PFHxS, PFHxS-relaterte forbindelser
Perfluorobutansulfonsyre (PFBS), inkl. salter av PFBS og relaterte forbindelser	PFBS, PFBS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	PFOA
Langkjedete perfluoreerte karboksylsyrer C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser

Tributyltinnforbindelser	TBT
Trifenyltinnforbindelser	TFT, TPT
Dibutyltinnforbindelser	DBT
Dioktyltinnforbindelser	DOT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner

PAH

Ftalater

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Benzylbutylftalat	BBP
Dibutylftalat	DBP
Diisobutylftalat	DIBP

Bisfenol A

BPA

Siloksaner

Dodekametylsykloheksasiloksan	D6
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4

Benzotriazolbaserte UV-filtre

2-Benzotriazol-2-yl-4,6-di-tert-butylphenol	UV-320
2,4-di-tert-butyl-6-(5-chlorobenzotriazol-2-yl)phenol	UV-327
2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4,6-ditertpentylphenol	UV-328
2-(2H-Benzotriazol-2-yl)-4-(tert-butyl)-6-(sec-butyl)phenol	UV-350

NORCONSULT AS AVD HAMAR
Torggata 22
2317 HAMAR

Saksbehandler, innvalgstelefon
Merethe Kleiven, 61266083

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven til midlertidig anleggsvirksomhet i Fredevika i Mjøsa, Gjøvik kommune

Statsforvalteren i Innlandet har ferdigbehandlet søknaden fra Gjøvik kommune av 10.03.2021 og besluttet å gi tillatelse til å drive midlertidig anleggsvirksomhet med grave- og utfyllingsarbeider i Mjøsa, på visse vilkår. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Saksbehandlingen er plassert i gebyrsats 6, og virksomheten skal betale et gebyr på kr 33 800 for saksbehandlingen.

Vi viser til deres søknad datert 10.03.2021 om midlertidig anleggsvirksomhet med grave- og utfyllingsarbeid i Fredevika i Gjøvik kommune. Statsforvalteren i Innlandet gir med dette tillatelse på visse vilkår. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16. Statsforvalteren har ved avgjørelsen og ved fastsetting av vilkårene lagt vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

De utslippskomponentene fra tiltakshaver som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er regulert gjennom spesifikke vilkår i tillatelsen. Utslipp som ikke er regulert på denne måten er omfattet av tillatelsen i den grad opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen, eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble fattet.

Det understrekes at all forurensning fra tiltakshaver isolert sett er uønsket. Selv om utslipp holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter tiltakshaver å redusere utslippene så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen med hjemmel i forurensningsloven § 18. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensning er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

I tillegg til de krav som følger av tillatelsen, plikter tiltakshaver å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter som er hjemlet i disse lovene. Enkelte av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om øvrige regler som kan være aktuelle for tiltakshaver viser vi til Miljødirektoratets hjemmesider, <https://www.miljodirektoratet.no/regelverk/>.

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven samt forskrift fastsatt i medhold av denne loven, er straffbart.

Saksframstilling og begrunnelse

Redegjørelse for saken

Bakgrunnen for søknaden er at Gjøvik kommune ønsker å utvikle området i Fredevika som ligger ved Mjøsa rett sør for Gjøvik sentrum. I Fredevika finnes det i dag en badekulp som Gjøvik kommune ønsker å utvide, i tillegg til å etablere en odde sør for badekulpen. Det ønskes også å bygge en trapp som skal forbinde en planlagt by-badstue med vannflaten i Mjøsa. Inneværende søknad innebærer oppgraving av sediment og masser i eksisterende badekulp med etterfølgende fylling av sand, etablering av en odde på ca. 2100 m² gjennom utfylling av masser, og etablering av en trapp/landgang som ikke innebærer noen større inngrep, men anslås å påvirke et areal i Mjøsa på 50 m².

Gravearbeidet skal foregå når vannivået i Mjøsa er på et minimum. Ifølge søknadens vedlagte miljøtekniske sedimentundersøkelse og tiltaksvurdering framgår det at sedimentene i den eksisterende badekulpen er forurenset, og at det er påvist til dels høye konsentrasjoner av PAH (polysykliske aromatiske hydrokarboner), bly og sink. For å forhindre spredning av forurenset sediment til Mjøsa oppgis det at arbeidet med badekulpen skal gjennomføres ved lav vannstand når de forurensete sedimentene i badekulpen ligger tørre. Dersom det må graves ut når det ligger vann i bunnen av badekulpen er det oppgitt andre tiltak for å hindre spredning av forurenset masse. Den miljøtekniske grunnundersøkelsen av tiltaksområdet for badekulpen viser at forurensning over normverdier ikke er påvist i de prøvetatte massene. I søknaden oppgis det at utfylling av odde vil kunne medføre spredning av partikler fra utfyllingsmasser og at dette vil kunne påvirke naturressurser negativt. Det skal derfor etableres barriere som siltgardin eller lignende i forbindelse med dette arbeidet. Søknaden beskriver en rekke avbøtende tiltak som skal hindre at partikkelbelastningen kan påvirke vannmiljøet negativt.

Høring av saken

Statsforvalteren har ikke sendt søknaden av 10.03.2021 på høring, men har valgt å sende varsel om vedtak om tillatelse etter forurensningsloven på begrenset høring med utkast til tillatelse og søknadsdokumenter vedlagt. På grunn av tiltakenes relativt begrensede omfang og den til dels pressede tidsplanen om at tiltakene skal kunne utføres ved lav vannstand mener Statsforvalteren at en begrenset høringsrunde med relativt kort tidsfrist er forsvarlig. Høringsinstansene er Gjøvik kommune, Innlandet fylkeskommune, Vassdragsforbundet og Forum for natur og friluftsliv. Det kom ikke inn noen høringsinnspill.

Statsforvalterens vurdering og konklusjon

Statsforvalterens vurdering i denne saken er primært gjort på bakgrunn av forurensningsmessige hensyn. De omsøkte anleggsarbeidene i Mjøsa skal gjennomføres på lav vannstand, og over en

begrenset tidsperiode. Statsforvalteren anser bruken av utfyllingsmasser i forbindelse med etablering av odden som den delen av tiltaket som har størst forurensningspotensiale. Det er derfor en forutsetning at alle masser som benyttes er rene og at dette kan dokumenteres. Ved bruk av sprengsteinsmasser vil finstoff som produseres ved sprengning følge med sprengsteinsmassene. Generelt er partikkelspredning av nydannede (sprengte) partikler mer skadelig for biota enn naturlig dannede leire- og siltpartikler, da skarpe partikkelkanter blant annet kan skade gjeller hos fisk. Skadevirkning avhenger av bergart. Det skal derfor benyttes siltgardin for å hindre partikkelspredning utenfor tiltaksområdet, dette gjelder også om det brukes rene løsmasser. Siltgardin er et av tiltakene som i størst grad vil hindre partikkelspredning. En forutsetning for siltgardinens funksjon er at den er uskadd til enhver tid. Det er derfor viktig å sikre at båter ikke kjører i utstyr og river opp gardinen. I tillegg bør utstyr merkes med bøyer og lys. Kontroll av siltgardin skal innføres i tiltakshavers internkontroll. Ved utfylling med sprengstein vil det også benyttes lenser for å samle opp plastrester. I tillegg til siltgardin og lenser, bør det innarbeides rutiner for visuell kontroll av blakkningsgrad utenfor siltgardinen og installeres målestasjon for turbiditet. Dette er noe Statsforvalteren har gode erfaringer med fra andre tiltak. Det skal utarbeides et prøveprogram for målinger av turbiditet på utsiden av siltgardin.

Det foreligger også en risiko for spredning av forurensning ved gjennomføring av arbeidet med utvidelse av badekulpen. Sedimentene i badekulpen er forurensede av til dels høye konsentrasjoner av PAH, samt bly og sink. Det er derfor viktig at arbeidet utføres, i tråd med forslaget fra Norconsult, når sedimentene i badekulpen er tørrlagt og uten tilknytning til vannmassene i Mjøsa. Dersom arbeidet må utføres når det er vannspeil i badekulpen må det etableres barrierer for å hindre spredning av partikler. Om det blir nødvendig med mellomlagring av forurensede masser må dette gjøres på en måte som forhindrer spredning av forurensning.

Miljødirektoratets Veileder for håndtering av sediment (M-350/2015) er blitt lagt til grunn i våre vurderinger. M-350/2015 viser til at det i søknaden skal framgå hva slags masser som skal brukes til utfylling og i hvilken grad de inneholder ulike former for plastavfall. Det skal også oppgis mengde fyllmasse i tillegg til utfyllingsareal. Dette er ikke spesifisert i søknaden. Derfor må Statsforvalteren få oversendt en oversikt over hvilke masser som kommer til å brukes, inkludert en oversikt over mengder for de ulike massene, før tiltaket gjennomføres. Dersom man ender opp med å benytte sprengsteinsmasser skal oversendelsen også inneholde en risikovurdering av eventuelle negative effekter dette vil kunne ha i resipienten. Dette sendes til Statsforvalteren før tiltaket startes. Vilklårene i tillatelsen vil derfor omhandle både bruk av sprengsteinmasser og løsmasser.

Forholdet til naturmangfoldloven

I lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), av 19.06.2009 nr. 100, heter det i § 7 at §§ 8 til 12 «skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet». I § 8 heter det blant annet at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand, samt effekten av påvirkninger. I søknaden av 10.03.2021 vises det til at det basert på litteratur- og databaseoppslag, eksisterende lokalkunnskap og feltobservasjoner gjort under prøvetakning i 2020 ikke har blitt avdekket opplysninger som tilsier at strandsona omkring Fredevika inneholder viktige funksjonsområder som f.eks. gyteplasser for fisk. Det er ikke heller registrert observasjoner av truede arter i umiddelbar nærhet av det planlagte tiltaksområdet. Statsforvalteren mener å ha et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag om innsjøen og de berørte landområdene til å kunne konkludere med at om tiltaket gjennomføres i tråd med denne tillatelsen vil naturmangfoldet trolig ikke påvirkes i negativ retning.

Forholdet til vannforskriften

I forskrift om rammer for vannforvaltningen er det gitt miljømål for at tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand, jf. § 4. Tilstanden for grunnvann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes, og balansen mellom uttak og nydannelse sikres med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god kjemisk og økologisk tilstand, jf. § 6.

Statsforvalterens vurdering er at omsøkte tiltak ikke vil forringe tilstanden til hverken Mjøsa eller grunnvann om tiltakene gjennomføres i tråd med denne tillatelsen, og at det derfor ikke er nødvendig med videre vurdering etter vannforskriftens § 12.

Tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag

Mjøsa har flere storaurestammer og kreps, og Statsforvalteren i Innlandet gir i samråd med Innlandet fylkeskommune tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag av 15. november 2004, §1, første ledd, bokstav a, til å gjennomføre tiltakene som skissert i søknaden.

Konklusjon

Statsforvalteren har besluttet å gi tillatelse etter søknad av 10.03.2021 på visse vilkår. Dette med bakgrunn i at forurensningen ikke vil medføre nevneverdig forurensning dersom opplysninger gitt i søknad av 10.03.2021 og vilkår satt i tillatelsen følges.

Statsforvalteren i Innlandet gir i samråd med Innlandet fylkeskommune tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag av 15. november 2004, §1, første ledd, bokstav a, til å gjennomføre tiltakene som skissert i søknaden.

Frister

Tillatelsen er gyldig fram til 01.11.2022, og er begrenset til å være gyldig kun i bestemte perioder. Se vilkår i vedlagt tillatelse.

Det skal utarbeides en fullstendig oversikt over mengder og hvilke masser som skal brukes til utfylling ved etablering av odden. Ved bruk av sprengsteinsmasser skal det også gjøres en risikovurdering av eventuelle negative effekter på resipient. Overnevnte skal oversendes Statsforvalteren innen oppstart av tiltaket.

Vedtak om gebyr

Statsforvalterens behandling av søknader om tillatelse er omfattet av en gebyrordning, jf. forurensningsforskriften § 39-3. Gebyrsats fastsettes på bakgrunn av ressursforbruk ved arbeidet med tillatelsen. Gjøvik kommune skal betale et gebyr på kr 33 800 for Statsforvalterens behandling av søknaden. Saksbehandlingen knyttet til behandling av søknad er plassert i gebyrsats 6 (2021), jf. forurensningsforskriftens § 39-4. Faktura med innbetalingsblankett ettersendes fra Miljødirektoratet.

Klageadgang

Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag

Vedtak om tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag er et enkeltvedtak som kan påklages, jf. forvaltningsloven kapittel VI. Klagefristen er tre uker etter at brevet er mottatt. En eventuell klage skal sendes til Innlandet fylkeskommune.

Forurensningsloven

Vedtak om utslippstillatelse og gebyr etter forurensningsloven, samt vedtak om tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at brevet er mottatt, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Innlandet. Vi vil da gjøre en vurdering av endring av vedtaket eller om saken skal sendes videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Med visse begrensninger har partene rett til å se sakens dokumenter. Nærmere opplysninger om dette fås ved henvendelse til Statsforvalteren. Øvrige opplysninger om saksbehandlingsregler og andre regler av betydning for saken vil Statsforvalteren også kunne gi på forespørsel.

Utslippstillatelsen er vedlagt.

Med hilsen

Tore Pedersen (e.f.)
avdelingsdirektør

Merethe Kleiven
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Gjøvik kommune til midlertidig anleggsvirksomhet i Fredevika i Mjøsa

Kopi til:

FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV INNLANDET	Postboks 368	2602	LILLEHAMMER
VASSDRAGSFORBUNDET FOR MJØSA MED TILLØPSELVER	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Innlandet fylkeskommune	Pb. 4404	2325	HAMAR
Gjøvik kommune	Postboks 630	2810	GJØVIK